

Bediüzzaman'ın zekât almayışı

Molla Said'in çocukluk zamanlarında "Talebeler senede bir defa zekât toplamak için civar köylere giderler. Şu zekâttan elbise harçlıklarını temin ederler. Molla Said kat'ıyyen ne zekât almağa ve ne de ratıb 1 getirmeğe gitmemiştir. Âdeta ratıb getirmek kendilerince başkalarına arz-ı iftikar etmek derecesinde olup, bundan dolayı zekâta da arz-ı ihtiyaç etmemiştir. Hattâ arkadaşları zekât toplamağa gittikleri halde kendileri tenezzül etmediklerinden mütehassis bulunan köylüler aralarında bir iane toplayarak arkadaşlarının aldıkları zekâttan fazla harçlık ihda etmişler, başkasının eser-i minneti olan parayı nezdinde taşımamak için biraderi Molla Abdullah Efendi'ye vermişlerdir.²

"Molla Said, hiçbir suretle zekât almıyordu. Zekât ve başkasının eser-i minneti olan bir parayı kat'iyen kabul etmiyordu."³ Bu durum Emirdağ Lâhikası'nda şöyle ifade edilmiş: "Eski Said'in çocukluk zamanından beri hem kendisi, hem babası fakir oldukları halde, başkalarının sadâka ve hediyelerini almadığının ve alamadığının ve şiddetli muhtaç olduğu halde hediyeleri mukabilsiz kabul etmediğinin ve Kürdistan âdeti talebelerin tayinatı ahalinin evlerinden verildiği ve zekâtla masrafları yapıldığı halde, Said hiçbir vakit tayin almaya gitmediğinin ve zekâtı dahi bilerek almadığının bir hikmeti, şimdi kat'î kanaatimle şudur ki: Âhir ömrümde Risâle-i Nur gibi sırf îmânî ve uhrevî bir hizmet-i kudsiyeyi dünyaya âlet etmemek ve menâfi-i şahsiyeye vesile yapmamak için, o makbul âdete ve o zararsız seciyeye karşı bana bir nefret ve bir kaçınmak ve şiddet-i fakr ve zarureti kabul edip elini insanlara açmamak hâleti verilmişti ki, Risâle-i Nur'un hakikî bir kuvveti olan hakikî ihlâs kırılmasın. Ve bunda bir işaret-i mânevî hissediyordum ki, gelecek zamanda maişet derdiyle ehl-i ilmin mağlûbiyeti bu ihtiyaçtan gelecektir."⁴ Ayrıca "Zekât ve sadâka ve mukabilsiz hiçbir şey almadığının sebep ve hikmeti, Risale-i Nur'dan İkinci Mektup ve sair Risâlelerde beyan edilmiştir. Evet, Molla Said'in istikbalde Risâle-i Nur'la göreceği hizmet-i îmâniyeyi kemal-i ihlâsla ifası ve bu hizmetin meydana gelebilmesi için "Uhrevî hizmetin mukabilinde hiçbir şey talep etmemek" olan kudsî düsturun icmalî bir fihristesi, daha küçük yaşında iken rahmet-i İlâhiye tarafından ruhunda yerleştirilmişti."⁵ Böylece "O zâten veraset tarîkıyla kendisine ve mesleğine muvafık gelmeyen ve ülema sınıfına yakışmayan, malın kiri demek olan zekâtı kabul edip aslâ almadığı gibi; ahz-u kabulden bir zarar-ı dinî ve bir mahzur-ı şer'î olmayan ve mesnun olan hediye ve behiyeleri de kabul etmekten çekinmiş ve kaçınmıştır. O hiç dünya ve ehl-i dünyaya ve mal ve meta'a bakmıyor."⁶

Risale-i Nur şakirtlerinden Feyzi ve Emin, bir mektupta Üstadlarının sadâka, zekât ve hediyeleri kabul etmeyişiini şöyle ifade ederler: "Hem öyle bir tarzda izzet-i ilmiyeyi hayatta muhafaza etmiş ki; asla kimseye arz-ı iftikâr etmemek, hayatının en mühim bir düsturu olmuştur. Dünya kendilerine teveccüh etmişse de, ondan yüz çevirmiş olan Üstadımız, emr-i maaşta Cenâb-ı Hakk'ın inayetiyle, iffet ve nezahetini daima muhafaza eder; sadâka, zekât ve hediyeleri almaz."⁷ Çünkü "O (Bediüzzaman), Nur'un hâdimidir. Eğer dünyayı istese ve dileyseydi, kendisine sunulan hediye ve behiyeleri, zekât ve sadâkaları ve bu teberru' ve terekeleri alsaydı, bugün bir milyoner olurdu. Fakat o, tıpkı Cenab-ı Ömer'in (ra) dediği gibi: Sırtıma fazla yük alırsam, nefsi nâtika-i kâinatın kalbi ve Allah'ın habibi Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm'a ve yârânı olan kâmil ve vâsıllara yetişemem ve yarı yolda kalırım diyor.

Dipnotlar:

- 1- Ratıb: Medrese talebeleri için köylülerden gelen ya da talebelerin köylülerden almaya gittikleri yemek.
- 2- Bediüzzaman'ın Târihçe-i Hayâtı, Müellifi Abdurrahman (İstanbul Necm-i İstikbal Matbaası Bâb-ı Âlî civarında Ebussuud Caddesinde numara: 75,1335).
- 3- Târihçe-i Hayât, 2013, s. 55.
- 4- Emirdağ Lâhikası, 2013, s. 610.
- 5- Târihçe-i Hayât, 2013, s. 55.
- 6- Gayr-i Münteşir, Muhtelif Parçalar, Zülfikar Mecmuası'ndan.
- 7- Tarihçe-i Hayat, 2013, s. 501.